

Islám a klerikalismus na Velkém Středním východě

Thierry Meyssan

11.7.2017

Na Západě je módním mluvit o „slučitelnosti islámu a demokracie“ nebo „islámu a sekularismu“. Tato témata naznačují, že islám je svojí povahou klerikální, a proto nejde o náboženství, ale o politický proud. Tudíž ty „nejradikálnější“ muslimové jsou teroristé, a naopak. Přesto však se, poslední měsíc, Velký Střední východ, se svojí většinou muslimskou populací, rozděluje na věrné stoupence tohoto náboženství a na straníky politického systému, který jimi manipuluje.

Politik může být ateistou, agnostikem či věřícím. Fakt, že předstírá, že slouží bohu, nečiní z jeho politické strany církev.

Někteří naši čtenáři nepochopili předešlý popis vývoje muslimského světa. Proto objasním otázky týkající se islámu, než se pokusím co nejpřesněji popsat současnou situaci.

V prvé řadě pokud máte jasný názor na islám, znamená to, že znáte jen jeho formy, protože toto náboženství se výrazně liší, od Maroka po Xinjiang. Ať již na liturgické či na právní úrovni, islám šarií a islám na Jávě se příliš neliší.

Toto náboženství si lze osvojit četbou koránu, nebo kontextovým čtením, či dokonce hodnocením autenticity současných koránových textů.

Během prvních čtyř století islámu se všichni muslimové shodovali na nezbytnosti interpretace koránu, což vedlo k vypracování čtyř odlišujících se právních systémů (hanafitský, malekitský, šafiitský a hanbalitský), v závislosti na místní kultuře. Ale na konci 10. století, když zaregistroval šíření se tohoto náboženství a bál se, že to povede k rozkolu, sunitský kalif další interpretace zakázal. Pouze šité pokračovali ve svém zkoumání. Poté islám přešel do nejlepší své doby, aby uspokojil její požadavky.

Navzdory zdání, tak pokud člověk odmítne text interpretovat, nemůže mu porozumět ve smyslu, ve kterém byl původně napsán, ale nahlíží na něj pouze prismatem své kultury. Za vědomí, že Mohamed žil v Arábii, považovali Saudové za danou věc, že budou spontánně schopni chápat význam koránu, neboť jejich společnost a jejich jazyk se nevyvíjel po 1400 let. Pro ně, stejně jako pro Mohameda ben Abdel Wahhaba, Mohamed konsolidoval hodnoty nomádského kmenového systému. To jsou ti „wahhabisté“. Například korán odsuzuje modly – tudíž wahhabisté ničí sochy antických bohů, což Mohamed nikdy nedělal, avšak odpovídá to jejich beduínské kultuře. Podobně se v 8. století byzantští křesťané museli vypořádávat se saúdskými „obrazoborci“, kteří ničili, ve jménu Krista, výzdobu kostelů.

Nomádský kmenový systém neuznává dokonce ani pojem historie. Wahhabisté zničili dům proroka v Mekce, protože se stal místem poutí, a tím, podle nich, místem modlářství. Ale nezůstali jen u toho. Během posledních několika let zničili celé velkolepé starodávné město Mekka, protože neuznávají žádný kulturní zájem na tom, co označují jen za hromady starých šutrů.

Pokud se někdo odkazuje na doslovný text, je „fundamentalista“, a tudíž se pokouší žít jako průvodci proroka. V tomto případě je znám jako „salafista“, neboť se pokouší žít jako posvátní předci („salafové“). Toto hnutí, zrozené v 19. století v Egyptě, bylo vyvinuto v reakci na wahhabismus, a bylo extrémně liberální. Nicméně od té doby se stalo velmi represivním.

Například většina dnešních salafistů zakazuje konzumaci alkoholu, ale někteří šejkové naopak dotvrzují, že mírné pití alkoholu je zákonné. Všichni čerpají své argumenty z koránu, který obsahuje tři evidentně si odporující pasáže o této problematice.

Všechna náboženství jsou konfrontována s nemožností opakování pasáže, kterou nikdo nemůže rekonstruovat. Například ve 20. století dalo charismatické křesťanské hnutí vzniknout odporujícímu si chápání sexuality, podle toho, jestli staví svoji argumentaci přímo na evangeliích, nebo na morálce Pavlových epištol.

Během posledních několika let, pod vlivem práce evropských vykladačů psaní biblických textů, několik autorů zpochybňuje autentičnost koránských textů.

Především jde o to, že aby upevnil svoji autoritu, požadoval damašský kalif porovnání textů přisuzovaných Mohamedovi, z nichž sestavil korán, a pak nařídil spálení všech ostatních sbírek. Nicméně slovo „Mohamed“ neoznačuje konkrétního člověka, je to titul dávány moudrým mužům. Proto je možné, že korán uvádí slova několika proroků, což je, zdá se, podpořeno přítomností různých literárních stylů v náboženských textech. Archeologové objevili koránské texty, které jsou starší, než kanonická verze. Mezi těmito texty, psanými různými abecedami, jsou rozdíly, někdy výrazné. Skutečně, kanonický korán je psán zjednodušenou abecedou, a byl doplněn až později, během 8. století. Tento přepis je sám o sobě interpretací, a je možné, že někdy byla mylná.

Koránské šúry evidentně reprodukuje starší texty používané křesťany této oblasti. Nebyly napsány v arabštině, ale v aramejštině, a jistá původní slova byla zakonzervována v konečném textu. Takže – s omluvou kamikadze z Daesh, kteří doufají ve svoji odměnu v ráji – slovo „hourí“ znamená „bílé hrozny“, a nikoliv „panny se širokýma očima“.

Zatím vypadají věci dosti jednoduše – islám je náboženstvím koránu. Avšak tradice má pro zlatou legendu o prorokovi, Hadith, téměř stejný význam. Jsou to texty napsané často o stovky let později lidmi, kteří nemohli být svědky faktů, které předkládají. Tato tvrzení jsou mnohem četnější, než aby mohla být z průběhu jednoho života. Ilustrují velmi se lišící a odporující si názory. Některá jsou projevem velmi vysokého intelektu a mohla by sloužit k ospravedlnění čehokoliv. Neopodstatněné uznání přisuzované těmto fantastickým spiskům silně zdeformovalo předávání poselství koránu.

V praxi všechny tyto diskuse maskují další zásadní věc – je-li náboženství tím, co se pokouší spojit lidstvo s bohem, je zjevně zdrojem všech překrucování. Skutečně, jak můžeme předstírat, že známe boha, když je radikálně odlišný a má vyšší podstatu, než my? A dokonce i za předpokladu, že se skutečně vyjádřil prostřednictvím proroků, jak můžeme předstírat, že chápeme to, co nám řekl? Měli bychom poznamenat, že z této perspektivy nemá otázka existence boha – tedy vědomí nadřazeného našemu – žádný význam. To je například názor podporovaný křesťanem svatým Gregorem Nazianským nebo Františkem z Assisi.

Z tohoto pohledu mají lidé pokoušející se přiblížit k bohu – tedy nepokoušející se uplatňovat jeho zákony, ale pomáhat vývoji lidské rasy, aby se stala vědomější – tendenci sdílet své zkušenosti, a tím zakládat církve. Aby fungovaly, mají tyto církve tendenci vytvářet stálý personál, kněze či imámy. V křesťanství se tato funkce objevila až ve 3. století, několik generací po smrti Ježíše. Ve všech náboženstvích si tito duchovní uzurpují zprostředkovatelský statut mezi obyčejnými lidmi a bohem. Ale žádný ze zakladatelů velkých náboženství církev nikdy nevytvořil, ani nezformoval duchovenstvo.

Stejně jako Evropa zaznamenala masivní krok zpět za velkých nájezdů, které zničily Říši římskou (Hunové a Gótové), tak i muslimský svět zažil posun zpět, v důsledku nájezdů Mongolů (Čingischána a Timura). Zatímco toto trauma trvalo v Evropě pouze tři století, v arabském světě bylo uměle prodlouženo osmanskou a evropskou kolonizací. Ačkoliv to nemělo nic společného s historií křesťanství, ani islámu, existuje dost duchovních, kteří předstírají, že tyto zpátečnické posuny jsou následkem hříchu, který se stal všudypřítomným. Aby se opět dosáhlo zlatého věku, musíme se řídit jejich učením a nic neobnovovat.

Duchovní se neúprosně stali aktivními v politice a usilovali o vnucení svého pohledu na věci ve jménu boha. Výsledkem je rivalita mezi duchovenstvem a běžnými lidmi. Takže ve Francii, jakmile bylo trauma z velkých nájezdů překonáno, a ačkoliv existovala z „vůle boží“, vstoupila sekulární šlechta do konfliktu s klerikálním papežstvím. V arabském světě, který tvoří v muslimském světě menšinu, tento konflikt vypukl po dekolonizaci a nástupu hnutí za nezávislost. Nacionalističtí vůdci (Nasser, Ben Barka) se ocitli v konfliktu s muslimským bratrstvem. Během studené války byli nacionalisté podporováni sověty a bratrstvo NATO. Rozpuštění SSSR oslabilo nacionalistický tábor a vedlo k vlně islamismu. Navíc „arabské jaro“ bylo operací NATO s cílem definitivně vyhladit nacionalisty, ve prospěch muslimského bratrstva. Davy, které podporovaly tato hnutí, se v žádném případě nepokoušely prosadit demokracii. Naopak, byly přesvědčeny, že dosažením muslimského bratrstva k moci vytvoří ideální společnost a nový islámský zlatý věk. Od té doby však změnilý názor.

Politická strana muslimského bratrstva byla v r. 1951 obnovena britskými tajnými službami na troskách organizace Hassana el-Banna téhož názvu. Je to síť terorismu v muslimském světě, která vychovávala šéfy teroristických organizací, od Usami bin Ladina po Abou Bakra al-Baghdadiho. Tato politická strana a její ozbrojená organizace spolupracují s imperialistickými mocnostmi. Nic náboženského na tom není.

Je důležité pochopit, že muslimské bratrstvo a jeho džihádistické organizace, Al-Kajda a Daesh, nejsou radikalizovaní muslimové, jak předstírá Západ. Jsou to politická a nenáboženská hnutí. Fakt, že citují pasáže z koránu po celý den, je nečiní nábožnými. Již to nejsou duchovní.

Reakce na „arabské jaro“ začala v červnu 2013 v Egyptě, kde 33 milionů lidí demonstrovalo po pět dní proti diktatuře bratra Mohameda Morsiho a za obnovení ústavního pořádku armádou. Každá politická strana – bez výjimky – a všechny náboženské organizace se kolem armády sjednotily proti Muslimskému bratrstvu, jinými slovy postavily se za sekularismus a proti klerikalismu. V následných měsících velitel armády, generál Abdel Fattah al-Sissi, který měl ambice být zvoleným prezidentem, předal Saúdské Arábii dokumenty, které byly zabaveny v sídle Bratrstva. Ty dosvědčovaly fakt, že jistí členové Bratrstva, z Kataru, připravovali svržení Saudů. Reakce Riyadhu byla okamžitá – zatčení několika členů Bratrstva v Arábii, útoky na Katar a bezpodmínečná podpora zvolení al-Sissiho.

Situace Saudů byla mnohem komplikovanější:

- Ne všichni z Bratrstva byli do komplotu zapojeni
- Od r. 1961 byli sponzory Bratrstva prostřednictvím Světové muslimské ligy
- Jejich režim je založen na wahhabismu, a proto je klerikální, stejně jako Muslimské bratrstvo

Saudové dali Nayefům volnou ruku v pronásledování pučistů a obnovení pořádku. Jednali stejně, jako za vzpoury sururistů v r. 1990. Tehdy vůdce Muslimského bratrstva, Mohammed Surur, dokázal přesvědčit saúdské wahhabisty, aby se chopili moci. Potlačení vzpoury trvalo pět let (1).

To byla situace, která vyvstala opět, když v květnu 2017 prezident Donald Trump přijel do Riyadhu, aby tam požadoval, aby muslimské mocnosti ukončily své napojení na Muslimské bratrstvo. Saudové tentokrát rozhodli nejen o rozdělení Bratrstva, ale také o upuštění od politického islámu. Je však třeba pochopit: fakt, že přijali sekulární postoj, nijak nemění fakt, že jsou to fundamentalisté, salafisté. Monarchie krále Salmana se ocitla ve stejné situaci, jako francouzská monarchie Filipa sličného. Aby tento rozhodný vývoj podpořili, rozhodla rada Saúdské rodiny, v poměru hlasů 31:4, připravit abdikaci krále Salmana, aby se skončovalo se zrušením pravidlem následnictví trůnu, přeskočily se dvě generace a za dalšího krále mohl být jmenován princ Mohammed ben Salman.

Katar a Bratrstvo okamžitě kontaktovaly Turecko a Pákistán. A především se spojily s Íránem, navzdory faktu, že stále bojují s Revolučními gardami na bojištích v Sýrii a Jemenu, a že vláda šejka Rohaniho sdílí jejich klerikální pojetí islámu.

Tato otočka Íránu demonstruje rozkol mezi jeho politickou mocí a vojenskou mocí. Je založena na paktu uzavřeném mezi Hassanem el-Bannou, zakladatelem původního Muslimského bratrstva, a mladým ajatolláhem Chomejným. Šlo o dohodu, podle které Bratrstvo nebude zahajovat náboženskou válku mezi sunity a šííty, dohodu, která byla zrušena Daesh. Především však byla založena na nejednoznačnosti pozice revoluce z r. 1979, současného proti-imperialistického sekulárního hnutí a snaze nalézt klerikální identitu, a vývoji funkce vůdce Ali Chameneího, současného vůdce světové Revoluce a lokálního politika pověřeného udržováním rovnováhy mezi frakcemi.

Vzhledem ke třinácti podmínkám dohody předložené Saúdskou Arábií a Egyptem Kataru je nepravděpodobné, že konflikt mezi obyčejnými lidmi a duchovenstvem bude vyřešen rychle. Otázkou je, zda západní mocnosti pochopí, co se aktuálně na „Velkém Středním východě“ děje. Jsou to ony, kdo prezentoval prezidenta Ahmadinejada jako duchovního; ony, podle nichž bratr Morsi nezfalšoval volby a byl svržen státním pučem; ony, kdo předstíral, že Libye a Sýrie nebyly napadeny zvenčí, ale že byly dějištěm demokratické revoluce. Když lžete sami sobě, ztratíte kontakt s realitou.

(1) Právě v tomto kontextu šéf tajných služeb, princ Turki, dostal tajně svého agenta Usamu bin Ladina do Súdánu.

[Islam and clericalism in the Greater Middle East](#) vyšel 28. června 2017 na [Voltairenet.org](#). Překlad v ceně 891 Kč Zvědavec.

URL adresa článku:

<http://www.zvedavec.org/komentare/2017/07/7317-islam-a-klerikalismus-na-velkem-strednim-vychode.htm>